

Vattenstrategi

För Kävlingeåns vattenråd

2026

Arbetsversion 2026-03-25

Mer levande framsida. Tydliggöra fler behov; Sjö (dricksvatten från Vomb), dagvatten uppströms, bevattningsdamm, blågröna strålk. Illustrera samarbeten, diskussion mellan olika aktörer, biolog med kikare, lantbrukare, planerare, VA folk...t.ex

Innehåll

Förord.....	3
Sammanfattning	3
Inledning och bakgrund	5
Syfte och inriktning	5
Metodik	6
Kävlingeåns vattenråd utvecklas ständigt.....	7
Aktivt vattenvårdsarbetet sedan 1995.....	7
Åtgärdsarbetet har gett positiva effekter i avrinningsområdet	7
Vattenrådet anpassar sitt arbete efter nya mål och behov	7
En strategi för framtidens behov.....	8
Strategin ska vara vägledande för Kävlingeåns vattenråd.....	8
Strategin säkerställs genom behovsanalyser och robust förvaltning	8
En stabil organisation	10
Organisationsbeskrivning.....	10
Organisationens framdrift av strategin.....	12
Ett utökat arbetssätt.....	12
Utvecklingsarbetet genomsyrar alla delar av vattenrådets arbete	14
Nya samarbeten och arbetsgrupper	14
Framdrift av det fysiska åtgärdsarbetet	16
Utökade finansieringsmöjligheter	18
Egenfinansiering	18
Diversifierad finansiering.....	19
Kommunikationsstrategi	20
Syfte och mål med kommunikationen.....	20
Kommunikationsplanens innehåll	20

Förord

Skrivs av vattenrådets ordförande senare

Sammanfattning

Kävlingeåns vattenråd har bedrivit ett organiserat vattenvårdsarbete sedan 1995, med dokumenterade positiva effekter som minskat näringsläckage och ökad biologisk mångfald. Allt eftersom vattenrådets arbete har fortskridit har målet med vattenvårdsarbetet breddats och inkluderar idag även till exempel klimatanpassning, vattenhushållning i landskapet, bevattning och fria vandringsvägar för fisk. En helhetssyn som även medför behov av att kunna hantera målkonflikter mellan olika intressen. Vattenstrategin är ett verktyg för att Kävlingeåns Vattenråd som organisation och samordnande aktör för Kävlingeåns avrinningsområde ska ges en tydlig riktning för att möta dessa utmaningar.

Helhetsperspektiv på vatten

Denna vattenstrategi syftar till att ge en långsiktig, hållbar och samordnad riktning för förvaltningen av vatten i Kävlingeåns avrinningsområde. Strategin bygger på en tidigare förstudie *Mot vattenvårdsplan 2.0* (2024), omfattande dialog- och workshopprocesser med över 700 inspel från styrelse, tjänstepersoner och experter.

Strategin ska verka för att:

- Uppnå god vattenstatus enligt EU:s vattendirektiv
- Skapa en mer balanserad vattenregim
- Utveckla vattenbalans och vattenbudget
- Öka biologisk mångfald
- Hantera målkonflikter mellan olika samhällsintressen

En robust organisation för strategins genomförande

Vattenstrategin genomförs inom nuvarande organisation. Ett centralt verktyg i genomförandet är **behovsanalyser**, som ska säkerställa att rätt arbetsinsatser prioriteras, resurser används effektivt samt att strategiska insatser är förankrade i organisationen.

Strategin ska integreras i befintliga styrprocesser såsom årliga verksamhetsplaner, budget och de sexåriga samarbetsavtalen. En särskild **utvärderingsgrupp** ska följa upp och utveckla strategin över tid. Arbetet ska vara adaptivt och kontinuerligt samt uppdateras utifrån nya behov och styrmedel.

Ett utökat arbetssätt

Strategin betonar ett helhetsperspektiv på vatten i landskapet där vattenrådet ska eftersträva att återskapa vattenlandskapets funktion och struktur. Kärnan är ett utökat arbetssätt som kombinerar fysiska åtgärder (våtmarker, svämplan, fiskvägar) med dialog

och kunskapsutveckling. **Att verka för flera behov samtidigt kan leda till målkonflikter.** För att möta denna utmaning behövs ett utökat arbetssätt. Fokus ligger därför på **multifunktionella naturbaserade lösningar**, som kan förbättra vattenkvalitet, minska översvämningsrisk stärka biologisk mångfald samt stödja jordbruk och vattenförsörjning.

För att **effektivisera åtgärdsarbetet** krävs förbättrade geografiska underlag som ger prioriteringsmodeller med målet att säkerställa att rätt åtgärd genomförs på rätt plats. För enskilda åtgärder används bedömningsmallar för kostnadseffektivitet.

Kontinuerlig uppföljning ska ge lärdomar om effekter på exempelvis näringsreduktion, biologisk mångfald och flödesreglering men även uppföljning av kommunikation och samarbeten skall genomföras.

Nya arbetsgrupper och samarbeten ska etableras utifrån tydliga behov och vara till nytta för vattenrådet genom att bidra till både innovation, ökad kunskap om avrinningsområdet och genomförande av vattenvårdande åtgärder. Strategin betonar behovet av ökad samverkan mellan kommuner, myndigheter, forskningsaktörer samt markägare och intresseorganisationer

Nya former för extern finansiering

Genomförandet av strategin ska **inte** innebära att vattenrådets egenfinansiering (kommunal finansiering, medlemsavgifter och Sydvattnens bidrag) utökas. Vattenrådet ska sträva efter att vidga den externa finansieringen med en större differentiering

Förutom en stabil basfinansiering från medlemmar kompletterad med extern finansiering (t.ex. LONA, LOVA, EU-medel) ska finansieringen framåt breddas genom fler externa aktörer, forskningsprojekt samt möjliga nya finansieringsmodeller kopplade till naturkapital. All finansiering ska ske ansvarsfullt och undvika greenwashing.

Kommunikationsstrategi

Kommunikation är centralt för att genomföra åtgärder, skapa förståelse och engagemang, stärka samverkan, och möjliggöra finansiering. Prioriterade målgrupper är markägare och politiker. Kommunikationen ska vara tydlig, inkluderande, opolitisk och målgruppsanpassad. Kommunikationskanaler inkluderar vattenrådets hemsida, dialogmöten, utbildningar och media.

Inledning och bakgrund

Kävlingeåns vattenråd med stöd av Sydsvatten AB och vattenrådets upphandlade konsult Ekologigruppen AB har med utgångspunkt från förslagen i genomförd förstudie ”*Mot vattenvårdsplan 2.0*” (2024) och ett omfattande dialogarbetet tagit fram föreliggande vattenstrategi för Kävlingeåns vattenråd.

Kommuner, industrier, lantbrukare med flera ställs nu inför de pågående klimatförändringar med växlande torka, översvämningar och bristande vattenkvalité som följd. Detta innebär att förvaltningen av vatten, både på nationell, regional och lokal nivå, behöver vara bättre rustad för framtiden. Problem med både extrem torka och översvämningar har redan drabbat Kävlingeåns avrinningsområde. Vattenstrategin är ett verktyg för att Kävlingeåns Vattenråd som organisation och samordnande aktör för Kävlingeåns avrinningsområde ska ges en tydlig riktning för att möta dessa utmaningar.

Syfte och inriktning

Syftet med vattenstrategin är att ge riktning och ramar åt vattenrådets arbete för att uppnå en långsiktig och hållbar förvaltning av vattnet i avrinningsområdet i samråd med berörda aktörer och med hänsyn till ekosystemens behov.

Vattenstrategin ska verka för:

- Att förbättra vattnets kvalitet enligt EU:s vattendirektiv
- Ett jämnare fördelning av flöden och vattennivåer i samråd med vattenanvändande verksamheter som företag, livsmedels- och dricksvattenproduktionen och med hänsyn tagen till ekosystemens behov
- Att utveckla en vattenbalans och vattenbudget för Kävlingeåns avrinningsområde
- En ökad biologisk mångfald
- En balans mellan målkonflikter i landskapet för genomförande av vattenvårdsåtgärder

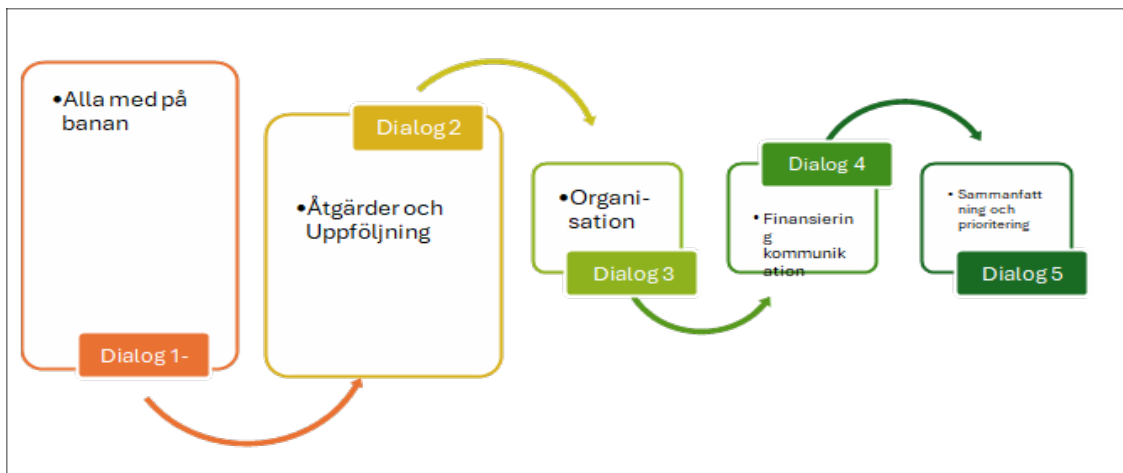
Arbetet med Vattenstrategin:

- Det är vattenrådets uppgift att konkretisera hur implementeringen och genomförandet av strategin ska ske.
- Implementering och utvärdering av, samt framtida löpande arbete med vattenstrategin ska ske inom ramen för befintlig finansiering från medlemmarna samt vid behov och möjlighet kompletteras med extern finansiering.
- Implementeringens tidsram och genomförandetak ska fastställas utifrån tillgängliga personella resurser.

Metodik

Förankring

Vattenstrategin är framtagen genom ett omfattande dialogarbete, se figur 1, med vattenrådets styrelse, beredningsgrupp och en expertgrupp. Totalt har 12 dialoger med olika fokus genomförts med utgångspunkt från genomförd förstudie och rapporten *Mot vattenvårdsplan 2.0* (2024). Dialogerna har bidragit med över 700 olika synpunkter. Resultaten från de interna dialogerna har gett underlag till två dialoger med en expertgrupp med representation från nationella (Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket) och regionala (Länsstyrelsen, Region Skåne) myndigheter samt intresseorganisationer (LRF, WWF, Sydsvatten). Resultat från dessa dialoger har också beaktats i Vattenstrategin.

Figur 1 Illustration över dialogprocessen med vattenrådets styrelse och beredningsgrupp. **Figuren ska uppdateras**

Framdrift och bearbetning

För framdrift och förankring, under de ca 2 år som denna process pågått, har det funnits en *Projektgrupp* med representanter från Vattenrådets kansli och experter (konsult, sydvatten, Lunds universitet). Projektgruppens roll har varit att kontinuerligt bearbeta resultat från dialoger och se till att dessa fördjupas och ger underlag för fortsatta dialoger och workshops. För styrning och förankring av arbetet har det funnits en *Kärngrupp* med politiker från vattenrådet, experter och projektledning från Vattenrådets kansli.

Framtagande av Vattenstrategin

Föreliggande rapport har sammanställts av författarna till utgångsrapporten *”Mot vattenvårdsplan 2.0”* som även deltagit aktivt i *Projektgruppen* och *Kärngruppen* samt dialogerna. Vattenstrategin är baserad på alla delar i processen och resultaten från dialogerna. Upplägget och innehållet i Vattenstrategin är förankrad mot styrelse, beredningsgrupp och expertgruppen under våren 2026.

Kävlingeåns vattenråd utvecklas ständigt

Aktivt vattenvårdsarbetet sedan 1995

Inom Kävlingeåns avrinningsområde har det funnits en samordnad vattenvårdsverksamhet sedan 1995. Initialt som Kävlingeåprojektet och efter 2012 som Kävlingeåns vattenråd. Inom vattenrådet drivs vattenvårdsarbetet under namnet Kävlingeåns Vattenvårdsprogram sedan 2012.

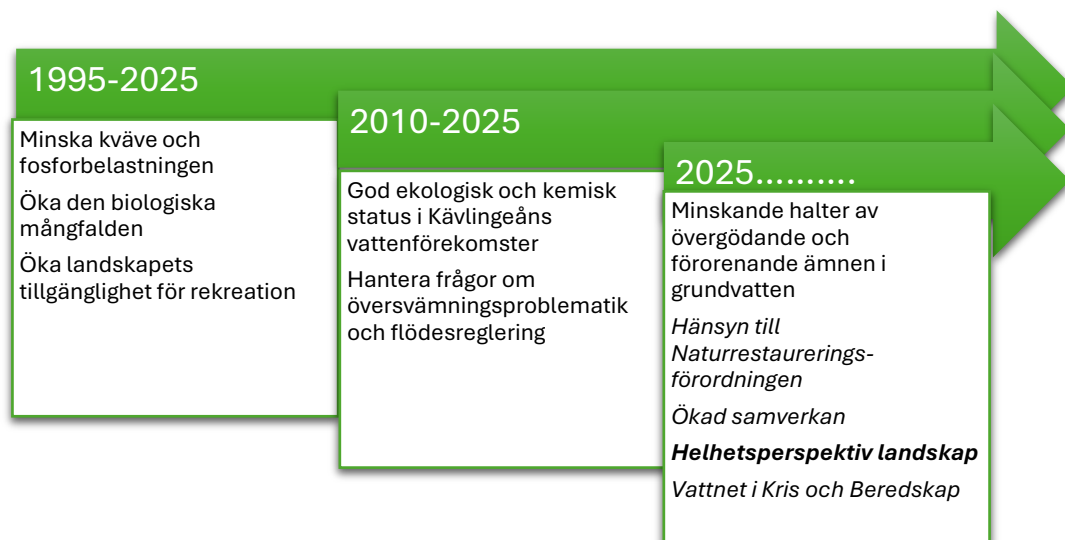
De verksamma kommunerna tillsammans med övriga medlemmar har byggt en fungerande och stabil organisation med Kävlingeåns avrinningsområde som geografiskt verksamhetsområde. Ett framgångsrikt lösningsfokuserat arbete med samverkan mellan olika intressen för att hantera målkonflikter där stabil finansiering varit avgörande.

Åtgärdsarbetet har gett positiva effekter i avrinningsområdet

Totalt har i storleksordningen 550 hektar vattenyta anlagts de senaste 30 åren. Transporten av näringsämnen till Öresund har minskat, den biologiska mångfalden har ökat med nya häckningsplatser och rastplatser för vattenanknutna fåglar och miljontals sländor och andra vattenlevande småkryp som har fått nya hem.

Vattenrådet anpassar sitt arbete efter nya mål och behov

Målsättningarna har följt de behov och mål som lyfts nationellt och lokalt och dessa har ständigt utvidgats, se figur 2. Vattendirektivet gav tydligare mål med god ekologisk och kemisk status för vattnet. Klimatförändringarna har resulterat i behov av att även hantera översvämning och torka samt att ta hänsyn till livsmedelproduktion och dricksvattenförsörjning. Sammantaget har detta lett fram till behovet av ett helhetsperspektiv för att hantera olika mål inom gränsen för avrinningsområdet

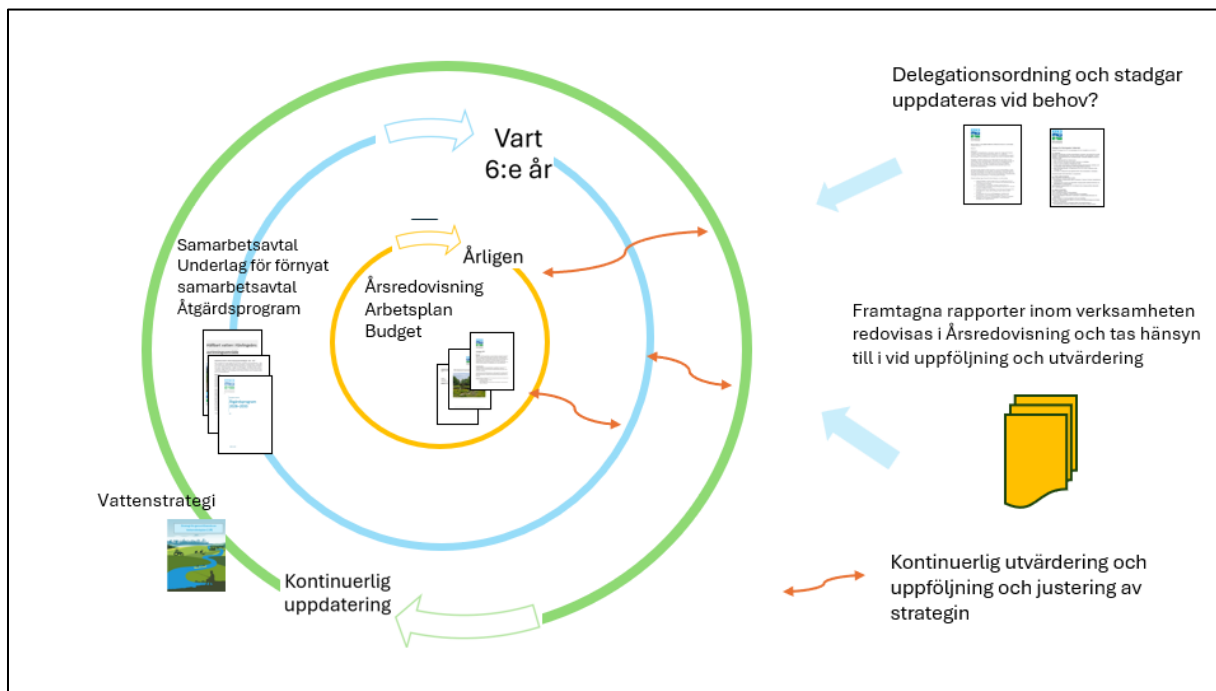
Figur 2 Målsättningarna med vattenvårdsarbetet inom Kävlingeåns avrinningsområde har breddats sedan arbetet påbörjades 1995. Kursiv text är exempel på mål som tillkommit vid de genomförda dialogerna.

En strategi för framtidens behov

Vattenstrategin ska utgöra en ryggrad för Kävlingeåns Vattenråd som organisation och samordnande aktör för Kävlingeåns avrinningsområde. Strategin ska vara adaptiv och kunna uppdateras med nya riktlinjer i förhållande till målsättning och lagstiftning på samma sätt som Kävlingeåns vattenråd arbetat hittills, se ovan i figur 2. Det är vattenrådets uppgift att konkretisera hur implementeringen och genomförandet av strategin ska ske.

Strategin ska vara vägledande för Kävlingeåns vattenråd

Strategin ska ge en övergripande riktning för vattenrådets arbete och kopplas till budget, arbets- och verksamhetsplaner. Vattenrådets arbete följer en tydlig cykel med årlig redovisning av verksamheten och till det kopplad budget och arbetsplan. Vart 6:e år befästs kommunernas engagemang genom ett samarbetsavtal med en beskrivning av de senaste sex årens verksamhet, de behov man ser framåt (underlag till förnyat samarbetsavtal) samt en beskrivning av de åtgärder som vattenrådet ska jobba med. Inom verksamheten produceras även kontinuerligt sammanställningar av utvecklingsprojekt, uppföljningsinsatser, kommunikation med mera, se figur 3.

Figur 3 Illustration av hur olika dokument cyklist tas fram inom vattenrådets förvaltning. Cirklarna motsvarar olika tidsperioder.

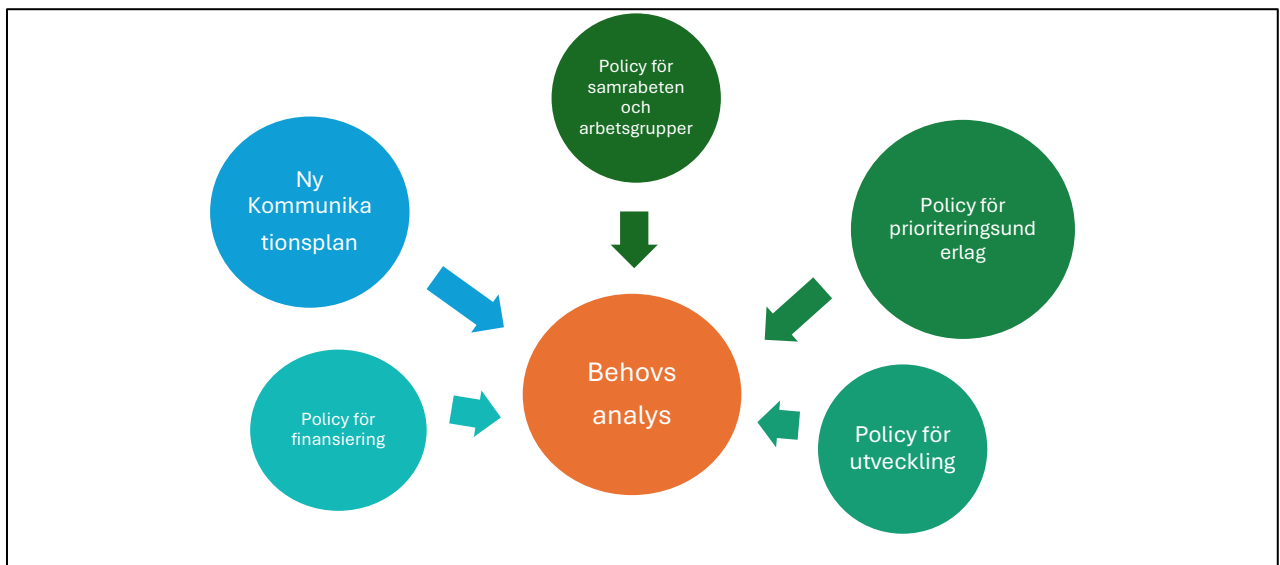
Strategin säkerställs genom behovsanalyser och robust förvaltning

För säker framdrift och genomförande av strategin är det viktigt att nuvarande organisation arbetar hållbart och metodiskt. Detta säkerställs genom kontinuerliga dialoger inom beredningsgrupp och styrelse, genomförande av behovsanalyser samt en robust förvaltning av tidigare genomfört vattenvårdsarbete.

Arbetsätt för behovsanalyser

Behovsanalyser är ett verktyg som underlättar det strategiska arbetet så att organisationens behov och resurser utvärderas innan nya arbetsformer, åtgärder eller samarbeten genomförs. Behovsanalyserna kan ta utgångspunkt ifrån detta strategiska dokument men kan likväl tas fram i policys för kommunikationsplaner, finansiering, samarbeten och arbetsgrupper, utvecklingsarbete, prioriteringsunderlag och uppföljning. Oavsett arbetsområde, se figur 4, skall en generell process vid behovsanalysen genomföras där man:

1. Säkerställt att syftet och omfattningen av behovsanalysen beskrivs. Syfte och omfattning varierar beroende på vilken del av det breddade arbetssättet som berörs. Vad rör behovsanalysen, vilken del av verksamheten skall vara involverad och varför?
2. Definiera och formulera vilka behov som finns inom verksamhetsområdet
3. Svarar på vad som ska uppnås med denna satsning på kort och lång sikt samt vad är motivationen bakom satsningen?
4. Se till att rätt kompetens kan erhållas och att en kontinuitet kan garanteras
5. Definiera behov av resurser, tidsplan och ansvar för olika delar av satsningen.
6. Förankra behovsanalys och genomförande i Beredningsgrupp och Styrelse.

Figur 4 Illustration över hur strategin ska implementeras genom fördjupade policys och behovsanalyser för nya arbetsätt/satsningar.

Behovsanalyserna kommer att behöva specificeras beroende på vilket arbetsområde som gäller. Framtagande av konkreta mallar för detta, se exempel i faktarutan nedan, ska fastställas efter hand och förankras i Beredningsgrupp och Styrelse. Genomförande av behovsanalyserna görs lämpligen av Vattenrådets kansli med stöd av Beredningsgruppen.

EXEMPEL PÅ MALL - BEHOVSANALYS GEOGRAFISKA PRIORITERINGSUNDERLAG

- Vilka huvudsakliga geografiska underlag/analyser av geografiska underlag saknas, vad ska de användas till?
- Genomför en kontroll/omvärldsanalys av befintliga geografiska underlag och relevanta analysmetoder. Finns redan de underlag som saknas? Är upplösningen av den geografiska informationen tillräcklig? Finns exempel på analyser, resultat från modelleringar som utförts på andra plaster där dessa metoder kan återanvändas?
- Undersök om det är en fördel (win-win) att ta fram efterfrågade underlag i samarbetet med andra aktörer (andra vattenråd, myndigheter eller genom samarbete med forskningen).
- Definiera, möjliga samarbeten, behov av resurser, sätt upp en tidsplan och gör en

Förvaltning av vattenrådets arbete

För att åtgärdsarbetet ska fungera på både kort och lång sikt är det viktigt att vattenrådet skapar ett **institutionellt minne** [här skapas en skiss eller ikon som symboliserar ett institutionellt minne] genom att ständigt lagra, uppdatera och ajourhålla fakta om genomförda åtgärder såsom vattendialoger och fysiska anläggningar, upprättade policys samt resultat från utvecklings- och uppföljningsprojekt. Syftet med att förvalta vattenrådets arbete är att det ska finnas en välstrukturerad och användarvänlig kunskapsbas som ska fungera vid byte av personal på Vattenrådets kansli, underlag till nya medlemmar i vattenrådet, och information till upphandlade konsulter.

Kunskapsbasen kan innehålla geografisk information i ett GIS-verktyg, sökbar databas för genomförda åtgärder, med mera och resultera i ett kvalitetssäkrat system för lagring och uppdatering som inte är personberoende.

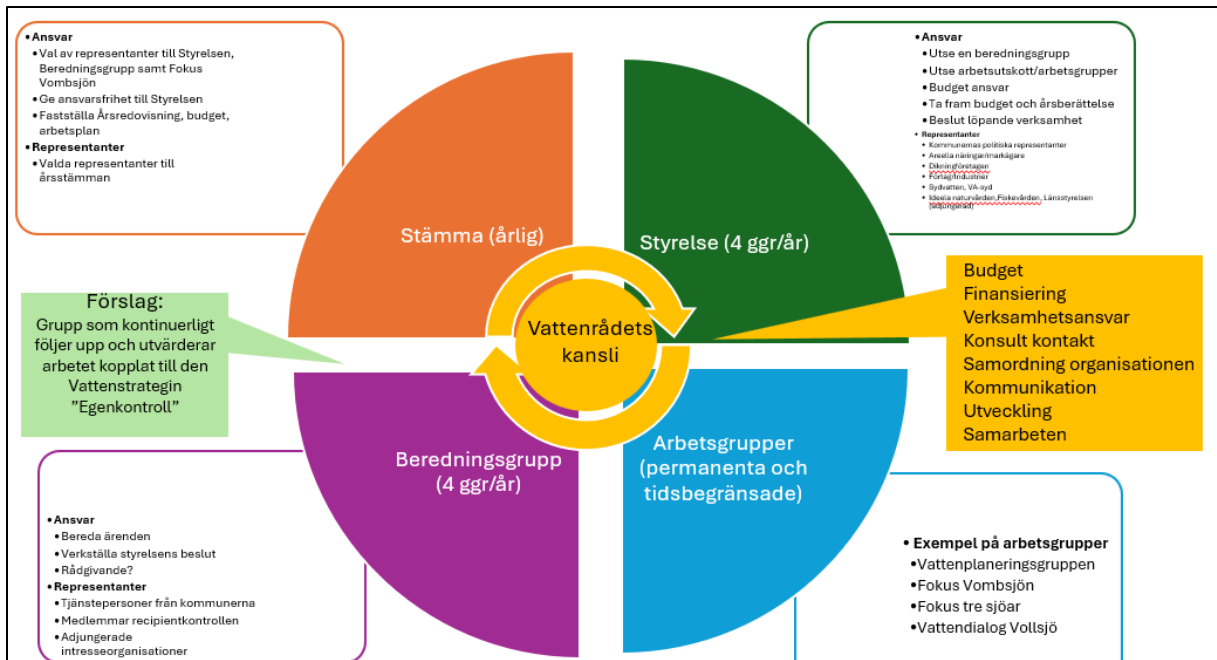
En stabil organisation

Organisationsbeskrivning

Kävlingeåns vattenråd är en frivillig sammanslutning av kommuner, representanter för areella näringar, VA-organisationer, industrier, andra aktörer och intresseorganisationer i avrinningsområdet. För det fortlöpande arbetet finns grundläggande dokument som exempelvis samarbetsavtal mellan kommunerna, stadgar, delegationsordning samt en arbetsbeskrivning för vattenrådssamordnarna.

Struktur för hur arbetet är organiserat

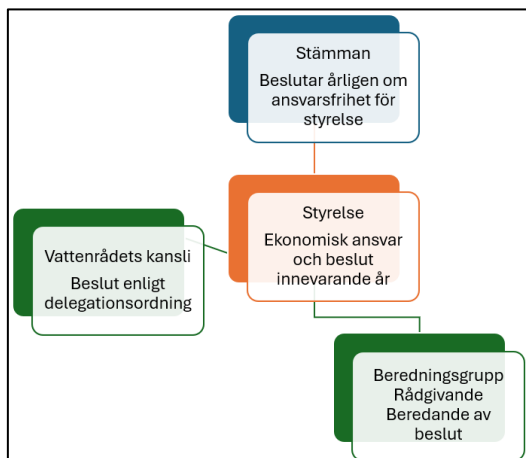
Vattenrådets kansli utgör navet i vattenrådets arbete, se figur 5. Kansliet ansvarar för många olika verksamhetsdelar till exempel samordning av regelbundna möten, löpande ekonomi, ansvar för informationsarbete, uppföljning och styrning av konsultarbeten, deltagande i olika arbetsgrupper, drivande av utvecklingsprojekt med mera. Till sin hjälp har vattenrådet en upphandlad huvudkonsult samt använder även andra konsulter för specifika åtgärdsprojekt och arbetsuppgifter.

Figur 5 Illustration över organisationen för Kävlingeåns Vattenråds arbete.

Struktur för beslut och mandat

Organisationen följer en föreningsstruktur med en stämman som årligen granskar styrelsens arbete och beslutar om ansvarsfrihet utifrån en fastställd budget och arbetsplan. Styrelsen har under året ansvar för budget och beslut rörande vattenrådets arbete. Arbetet utförs genom delegation till Vattenrådets kansli som driver det löpande arbetet. Till styrelsen och Vattenrådets kansli finns en rådgivande beredningsgrupp, se figur 5 och 6.

Figur 6 Illustration av vattenrådets beslutande (styrelse och Stämman), rådgivande (Beredningsgruppen) samt operativa (Vattenrådets kansli) delar.

Organisationens framdrift av strategin

Vattenrådets roll och mandat i ett utökat arbetssätt

Med ett arbetssätt som utgår från ett helhetsperspektiv på vatten behöver vattenrådet tydliggöra vilka frågor som ligger inom vattenrådets arbetsområden. Vattenrådets övergripande funktion ska vara att underlätta och främja samarbeten samt bygga och samla kunskap om avrinningsområdet men även fungera som en arena för konflikthantering. Arbetet ska resultera i underlag till beslut, vägledning och åtgärdsarbete med ett helhetsperspektiv inom avrinningsområdet.

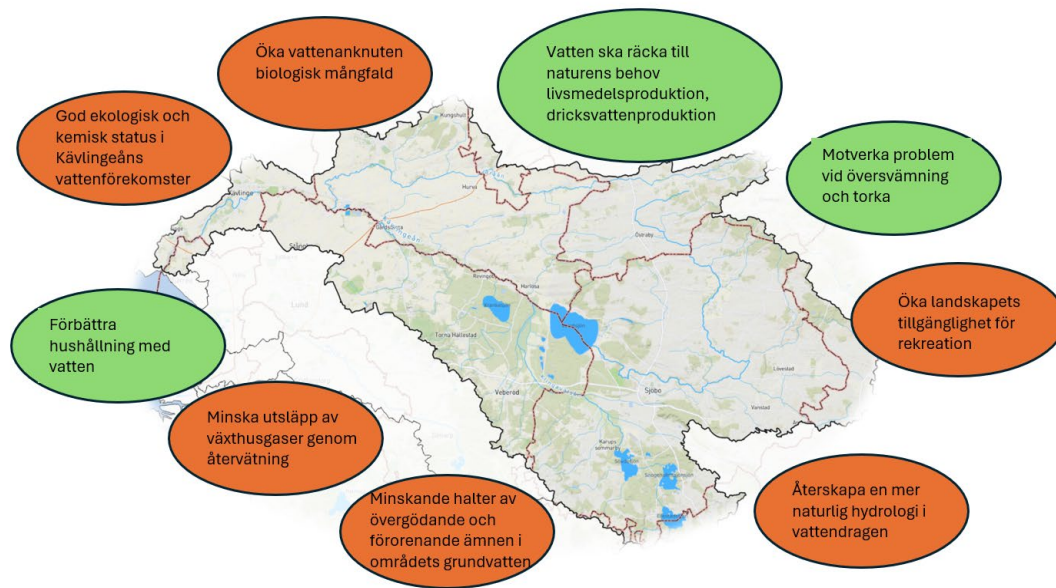
Ansvar för frågor som rör en hållbar vattenförvaltning i Kävlingeåns avrinningsområde måste tydliggöras mellan vattenrådet och de enskilda kommunerna, Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne, Södra Östersjöns Vattenmyndigheten samt nationella myndigheter som exempelvis HaV, Jordbruksverket och Naturvårdsverket. I vissa fall kan ansvarsfrågan vara otydlig men i grunden ska den strategiska planen hjälpa vattenrådet och dess medlemmar att driva ett hållbart vattenförvaltningsarbete framåt i avrinningsområdet. Vissa ansvarsfrågor är dock tydliga, vattenrådet ska exempelvis inte ta ansvar för beredskapsfrågor kopplade till vattenkvantitet och inte heller besluta om fördelning av vattenresursen.

Ny arbetsgrupp för uppföljning av vattenstrategin

För att säkerställa att implementeringen av vattenstrategin genomförs och uppdateras skall en **utvärderingsgrupp** [här skapas en skiss eller ikon som symboliserar en utvärderingsgrupp] tillsättas. Utvärderingsgruppens övergripande syfte ska vara att i samband med årsredovisning och inför fastställande av nya samarbetsavtal (vart 6:e år) utvärdera hur arbetet med strategin fungerar i vattenrådets dagliga verksamhet samt föreslå behov av justeringar i arbetssätt eller i strategin. Utvärderingsgruppen skall bestå av personal från vattenrådets kansli samt externt tillsatta experter som exempelvis konsulter, tjänstepersoner från kommuner eller myndigheter.

Ett utökat arbetssätt

Åtgärdsarbetet är kärnan i Vattenrådets verksamhet och åtgärder kan vara både **fysiska** (svämplan, våtmarker, fiskvägar) och **förståelseskapande** (vattendialoger, workshops, informationsträffar, arbete inom fokusområden). Oavsett typen av kommer vattenrådets åtgärdsarbete att genomföras för att också tillgodose de behov som finns inom lantbruket, dricksvattenförsörjningen och samverkan mellan stad och landsbygd. Att verka för flera behov samtidigt kan, inom ett begränsat område, leda till målkonflikter (se figur 7). För att möta denna utmaning behövs ett utökat arbetssätt.

Figur 7 Strategin förordrar en helhetssyn inom avrinningsområdet med där många olika mål med åtgärdsarbetet har identifierats. **Figur kommer att redigeras**

Eftersträva multifunktionalitet

Vattenrådet ska eftersträva att återskapa vattenlandskapets funktion och struktur genom naturbaserade lösningar, se faktarutan nedan, som förutom att förbättra vattnets kvalitet och kvantitet också bidrar till en ökad biologisk mångfald, en helhetssyn på vatten och minskar eventuella målkonflikter.

I ett landskap där många olika verksamheters behov av hållbar vattenförvaltning ska eftersträvas behövs multifunktionella åtgärder. Platsbrist och målkonflikter påverkar möjligheten att återskapa naturliga strukturer och funktioner för vatten i landskapet. Anpassade lösningar kan dock inspireras av naturens funktioner och samtidigt optimeras med tekniska konstruktioner. Ett exempel på detta ”multifunktionella tänk” kan vara bevattningsvåtmarker som kan ha funktioner som näringsrening, flödesdämpning och en utformning som gynnar biologisk mångfald. Samtidigt bidrar bevattningsvåtmarker till lagringen av vatten till en säkrad livsmedelsproduktion och minskat näringsläckage när lantbruket bevattnar åkrarna. Det är därför viktigt att vattenrådet eftersträvar att genomföra **multifunktionella åtgärder** [här skapas en skiss eller ikon som symboliserar multifunktionalitet] i så stor utsträckning som möjligt.

DEFINITION AV NATURBASERADE LÖSNINGAR SOM MULTIFUNKTIONELLA ÅTGÄRDER

Eu -kommissionen: ”Lösningar som inspireras och stöds av naturen, som är kostnadseffektiva, samtidigt som de ger miljömässiga, sociala och ekonomiska fördelar och bidrar till att bygga upp motståndskraft. Sådana lösningar ger mer och mer varierad natur och naturliga egenskaper och processer i städer, landskap och havslandskap, genom lokalt anpassade, resurseffektiva och systemiska insatser.” Naturbaserade lösningar måste gynna den biologiska mångfalden och stödja tillhandahållandet av en rad ekosystemtjänster.”

Naturvårdsverket: ”Naturbaserade lösningar är multifunktionella och kostnadseffektiva åtgärder för att hantera olika samhällsutmaningar genom att skydda, utveckla eller skapa ekosystem samtidigt som biologisk mångfald och mänskligt välbefinnande främjas.”

Arbeta för samverkan mellan myndigheter

Det arbete som vattenråden idag gör måste få mer stöttning och vägledning av myndigheter på lokal, regional och nationell nivå. Kävlingeåns vattenråd ska verka för en samsyn kring målkonflikter (mellan t.ex. vattendirektivet och livsmedelsstrategin), finansiering och en hållbar vattenförvaltning genom att arbeta för en utökad och mer kontinuerlig samverkan mellan myndigheter från lokal till nationell nivå. Behov av samverkan och samsyn mellan vattenråd och myndigheter har framförts under strategins dialogprocess. Exempel från expertgruppen framgår av rutan nedan.

MYNDIGHETER OCH INTRESSEORGANISATIONER KAN STÖTTA VATTENRÅDET

- Förbättrade vägledningar till länsstyrelsen respektive vattenmyndighetens beredningssekreteriatet när det gäller samverkan med vattenrådet.
- Länsstyrelsen bör stötta vattenrådet när det gäller hantering av målkonflikter.
- Myndigheter bör samordna en regional /nationell vattenrådsdag.
- Myndigheterna borde anamma ett "vattenrådstänk" för en samlad finansiering som stöttar en helhetssyn i åtgärdsarbetet.
- Regionplanens riktlinjer kan ge förbättrad vägledning för att arbeta med ett avrinningsområdesperspektiv i kommunernas översiktsplanering

Utvecklingsarbetet genomsyrar alla delar av vattenrådets arbete

Vattenrådet har identifierat att ett utökad arbetssätt också kommer att innebära ett ständigt pågående **utvecklingsarbete** för att möta nya behov av lösningar på exempelvis vattenvårdande åtgärder, dialogformer och kommunikation [här skapas en skiss eller ikon som symboliserar utvecklingsarbetet]. De utvecklingsprojekt som vattenrådet driver ska vara verksamhetsnära (recipientkontroll, vattenförvaltning, åtgärdsarbetet osv) och utgå ifrån ett tydligt identifierat behov ifrån vattenrådets kansli, beredningsgrupp och styrelse. Utvecklingsprojekt som bedrivs i samarbete med andra aktörer ska tydligt beskriva nytta för vattenrådets verksamhet.

Vattenrådet har identifierat olika inriktningar för utvecklingsarbetet såsom vattnets roll i kris och beredskap, att beakta naturrestaureringsförordningen i åtgärdsarbetet och att arbeta med fördelningen av vatten mellan olika intressen. Utvecklingsarbetet kan innebära hydrologisk modellering som kopplas till geografisk information i avrinningsområdet, vattenbalanser/ vattenbudgetar, multifunktionella åtgärder, tekniska lösningar eller uppföljningsarbete. Utvecklingsarbetet skall inte bara fokusera på fysiska åtgärder utan det är lika viktigt att arbeta med förståelseskopande som exempelvis breddad finansiering, fördjupad kommunikation och nya temporära eller långsiktiga samarbeten och arbetsgrupper.

Nya samarbeten och arbetsgrupper

Vattenrådet ska etablera ett samarbete med aktörer där utgångspunkten för samarbetet är *win-win* och fokus på vattenfrågor i Kävlingeåns avrinningsområde. Nystartade

samarbeten och arbetsgrupper ska initieras på ett strategiskt och hållbart (resurssättning, tidsplaner etc.) sätt för att signalera förtroende, engagemang och att Kävlingeåns vattenråd är en pålitlig samarbetspartner.

Nyttiga samarbeten

Kävlingeåns vattenråd har identifierat att vattenrådet ska verka för att initiera eller vidareutveckla samarbeten med **Skånska vattenråd**, **Myndigheter** (Länsstyrelsen Skåne och Södra Östersjöns vattenmyndighet primärt men på sikt även HaV, Naturvårdsverket m.fl.), **Intresseorganisationer** (LRF, byalag), **Lärosäten** (universitet men också grundskolor) samt **Biosfärområdet Storkriket** som ligger i hjärtat av avrinningsområdet.

Vattenrådet har redan idag ett samarbete med LRF, byalag och biosfärområdet i avrinningsområdet. Vattenrådet arbetar även aktivt med att stötta andra vattenråd men för att öka nyttan av dessa samarbeten bör man identifiera gemensamma utvecklingsprojekt och samarbetsformer.

Arbetsgrupper – för ett effektivare samarbete och genomförande

Arbetsgrupper syftar till att öka effektiviteten, kreativiteten och motivationen genom att man utnyttjar intern och extern kompetens. Arbetsgrupper kan vara tillfälliga eller mer permanenta om behov av särskilda insatser uppstår och bestå av personal från kansliet, beredningsgrupp, tjänstepersoner från vattenrådets medlemmar eller externa som forskare, konsulter, entreprenörer eller tjänstepersoner från myndigheter. För arbetsgrupper är tre ”format” identifierade. De kan vara **(1)** tillfälliga, för att på kort sikt hantera en enskild fråga som exempelvis revidering av recipientkontrollprogrammet, **(2)** på lång sikt för att etablera nya metoder, kontinuerlig kunskapsöverföring och synkronisering av vattenvårdsarbete eller **(3)** tillfälligt stöd genom att vattenrådet *initierar* arbetsgruppen och stöttar den till en början men att arbetsgruppen sedan fortsätter förvaltas av en annan organisation. Ett exempel på en initierad arbetsgrupp är vattenplaneringsgruppen som nu drivs gemensamt av medlemskommunerna i vattenrådet. I faktarutan nedan ges fler exempel på befintliga och arbetsgrupper som föreslagits under dialogerna.

EXEMPEL PÅ BEFINTLIGA OCH MÖJLIGA ARBETSGRUPPER**Befintliga:**

Fokusgrupper: (Fokus Vombsjön, Fokus tre sjöar), Geografisk avgränsning med representation av viktiga aktörer och information till allmänheten. Pågår under en lång tid

Arbetsgrupp för remisser: representation (utifrån sakfrågor) från vattenrådets medlemmar. Tillfällig

Arbetsgrupp för recipientkontroll: representanter Nordic sugar, Krafringen, Sydvatten, kommuner. Tillfällig

Vattendialoger: geografisk avgränsning, med representation av markägare. Vattenrådet är initiativtagare

Föreslagna:

Arbetsgrupp för uppföljning och utveckling: med representation från universitet och högskolor. Tillfällig

Arbetsgrupp Vattendirektivet, Naturrestaureringsförordningen, med representation av

Naturskyddsföreningen, Fiskevården, länsstyrelsen, kommunekologer Pågår under en lång tid

Arbetsgrupp för vattenvårdsåtgärder samt reparation och underhåll med representation av dikningsföretag, LRF, med flera. Pågår under en lång tid

Framdrift av det fysiska åtgärdsarbetet

För att säkerställa en framdrift av det fysiska åtgärdsarbetet behöver relevanta prioriteringsunderlag och bedömningsmallar tas fram och tillämpas. Genom att samtidigt driva utvecklingsarbete och uppföljning av åtgärder kan vattenrådet sedan fortsätta sitt arbete att säkerställa att rätt åtgärd hamnar på rätt plats i avrinningsområdet.

HUR HAR VATTENRÅDET HISTORISK PRIORITERAT ÅTGÄRDSARBETET?

Vattenrådet har historiskt arbetat med olika angreppssätt för att hitta lämpliga åtgärdsåtgärder som även omfattat övergripande prioriteringar inom avrinningsområdet baserat på geografisk information. Exempel på övergripande prioriteringar är rapporten "Urval av åtgärdsområden" (2014) där olika delavrinningsområden prioriterades utifrån näringsbelastning. Rapporten ledde till en fördjupad vattendialog i Torpsbäckens avrinningsområde med efterföljande åtgärdsarbete. En annan satsning var att identifiera möjligheter för återställning av äldre våtmarksområden som redovisas i rapporten "Att återskapa historiska våtmarker i Kävlingeåns avrinningsområde" (2008). Arbetssättet dock oftast varit att utgå ifrån intresseanmälningar från markägare som genomgått en bedömning utifrån nytta och kostnadseffektivitet.

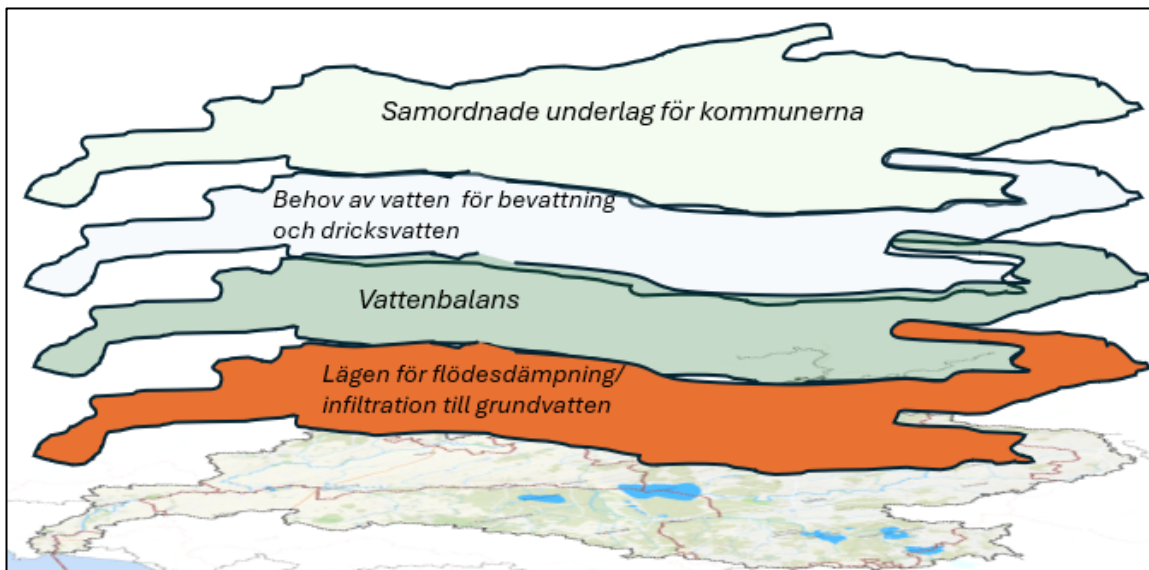
Förbättrade geografiska prioriteringsunderlag

Vattenrådet ska söka ny digital geografisk information som kan förbättra prioriteringen och genomförandet av vattenvårdsarbetet. Vattenrådet ska kontinuerligt identifiera vilka behov av analyser och modeller som kan ge förbättrade prioriteringsunderlag baserat på tillgänglig geografisk information. Vattenrådet ska verka för ett samordnat framtagande av prioriteringsunderlag mellan kommunerna i avrinningsområdet och myndigheter på regional och nationell nivå.

VAD ÄR GEOGRAFISK INFORMATION?

Geografisk information används som digitala underlag i olika typer av GIS-verktyg. För att prioritera åtgärder finns till exempel hydrologisk information om avrinningsområden, jordartskartläggningar, höjdschannningar, markanvändning, naturvärden med mera. Upplösningen (tätheten av information) i dessa underlag förbättras ständigt men kan också uppdateras med nya inventeringar (markinformation) som är relevanta för åtgärdsarbetet. I ett GIS-verktyg kan information lagras om specifika platser, användas för olika typer av analyser och som underlag till olika typer av modelleringar.

Exempel på geografisk information som kan sammanställas för att vattenrådet bättre skall kunna arbeta med prioriteringar och målkonflikter är att identifiera befintliga dikningsföretag och den geografiska utbredningen av dessa, kartering av översvämningsrisker och lägen för grundvatteninfiltration, utbredning av invasiva arter, vattenbalanser och vattenbudgetar i olika skalor, kartläggning av ”övrig mark” dvs mark som tagits ur produktion men som inte går till exploatering (en resurs, både för vattenvård och genomförande av Naturrestaureringsförordningen). **Nya prioriteringsunderlag ska spridas genom Vattenatlas.**

Figur 8 Vattenrådet ser ett behov av förbättrade digitala geografiska prioriteringsunderlag till åtgärdsarbete. I figuren ges exempel på möjliga underlag

Bedömningsmallar för kostnadseffektiva åtgärder

Prioriteringsunderlagen kommer att vägleda till åtgärds lägen som ramar in platser för rätt åtgärd på rätt plats medan bedömningsmallar ska utformas för en stegvis bedömning av åtgärdsplatsen, eventuella lokala målkonflikter och den föreslagna åtgärdens kostnadseffektivitet.

En bedömningsmall ska ta hänsyn till åtgärdens nytta utifrån bland annat näringsrening, biologisk mångfald, rekreation, klimatnytta (reduktion av växthusgaser på organogena jordar), och klimatanpassning (flödesdämpning, infiltration till grundvattnet).

VILKA BEDÖMNINGSMALLAR ANVÄNDS IDAG INOM VATTENRÅDET?

Innan en åtgärd genomförs inom vattenrådet görs redan idag en bedömning av kostnadseffektivitet baserat på åtgärdens miljönytta avseende näringsretention, biologisk mångfald och klimatnytta. Den mall som används är utformad efter länsstyrelsens bedömningsmall för finansieringsvilja. Denna bedömning är platspecifik och kräver förstudie/fördjupad projektering för att få fram ungefärliga kostnader.

Kontinuerlig uppföljning

Uppföljning ger vattenrådet kontinuerliga lärdomar och erfarenheter av tidigare genomförda åtgärder. Vattenrådet ska därför aktivt arbeta med uppföljning av genomfört åtgärdsarbete som grund för det fortsatta åtgärdsarbetet. Ett uppföljningsarbete kan ske av både internt genomförda projekt och genom omvärldsanalys. Uppföljningen ska omfatta effekter av både fysiska och förståelseskapande åtgärder som exempelvis ökad biologisk mångfald, minskat näringsläckage, nytta för flödesdämpning samt vattendialoger, samverkan och kommunikation. Förutom lärdomar och erfarenheter av åtgärdsarbetet kan resultaten från uppföljningsarbetet också användas för att kommunicera nyttan av åtgärdsarbetet och ge underlag till fortsatta utvecklingsbehov.

EXEMPEL PÅ UPPFÖLJNINGSGARBETE SOM BÖR GENOMFÖRAS

- Näringsreduktion
- Biologisk mångfald vid våtmarker och bevattningsvåtmarker
- Vattendialoger
- Flödesdämpning
- Fiskvägar och omlöp

Utökade finansieringsmöjligheter

Genomförandet av strategin ska **inte** innebära att vattenrådets egenfinansiering (kommunal finansiering, medlemsavgifter och Sydvattens bidrag) utökas. Vattenrådet ska sträva efter att vidga den externa finansieringen med en större differentiering. En utökad extern finansiering ska inte innebära en risk för "green washing". När extern finansiering tillfaller vattenrådet genom projekt, utvecklingsarbete och forskning ska en rättvisaspekt tillämpas som innebär att finansieringen, beroende på vad den stödjer, fördelas rättvist mellan de parter inom vattenrådet som är engagerade i arbetet.

En kontinuerlig och långsiktig finansiering är en förutsättning för ett aktivt vattenråd. Utökade samarbeten med externa aktörer kommer att skapa möjligheter för vattenrådet att hitta nya finansieringsformer. Vattenrådets medlemmar har dock varit tydliga med att kommunernas ekonomiska och personella resurser är starkt begränsat. Detta budskap är något som är väldigt viktigt för vattenrådets kansli att ta hänsyn till vid exempelvis utvecklingsarbete och bildande av arbetsgrupper (behovsanalys).

Egenfinansiering

Finansieringen av vattenrådets grunduppdrag (vattenvård, förvaltning och recipientkontroll) regleras genom samarbetsavtal och överenskommelser mellan kommuner, medlemmar och Sydvatten. Egenfinansieringen ger vattenrådet en stabil grund och är avgörande för dess möjlighet att driva ett kontinuerligt och framgångsrikt vattenrådsarbete.

Diversifierad finansiering

Den externa finansieringen för vattenrådets arbete har historiskt varierat mycket, se faktaruta nedan. Möjligheten att söka EU medel och LONA/LOVA kvarstår men ska kompletteras genom en diversifierad finansiering, vilket innebär att finansiering kan komma från myndigheter (andra än länsstyrelsen), företag, intresseorganisationer, EU och forskningsråd. Vattenrådets utökade arbetssätt kan då stärkas genom nya finansieringsmöjligheter där privata och offentliga finansiär ser behov av att stärka klimatanpassning och vattenvård. Ett ökat fokus på vattenfrågan ger även möjlighet för vattenrådet att genom deltagande i forskningsprojekt allokera finansiering till fördjupad kunskap om avrinningsområdet, prioriteringsunderlag, utvecklingsprojekt och uppföljning.

HUR HAR VATTENRÅDET HISTORISKT ARBETAT MED EXTERN FINANSIERING?

För varje krona som vattenrådets medlemmar har stoppat in i organisationen har vattenrådet ökat värdet med denna krona i samma omfattning. Det innebär att vattenrådet alltid har arbetat med extern finansiering för att på så vis kunna växla upp sin verksamhet. Finansieringens ursprung har varierat genom åren mellan olika nationella och EU-finansierade stödformer. Initialt kom större delen från Jordbruksverkets EU-finansiering via landsbygdsprogrammet (nu Strategiska planen) och lokala investeringsprogram. På senare tid har den externa finansieringen skiftat till LONA (lokal naturvårdssatsning) och LOVA (lokala vattenvårdsprojekt). Finansieringsformerna har delvis styrt vattenvårdsarbetet och behovet av nya finansieringsformer behövs för nya målsättningar.

Nya finansieringsmöjligheter

Vattenrådet har identifierat ett antal nya finansieringsmöjligheter och har informerats om den ökade medvetenheten, inom den ekonomiska sektorn, av vattnets och naturens värde, dvs naturkapitalet från den (se faktaruta nedan). Även olika fonder (Allmänna arvsfonden, Öresundsfonden) och stiftelser har identifierats tillsammans med möjligheten att ta in fler medlemmar. Vattenrådet bör bevaka och fortsätta utveckla möjligheten att växla upp sin finansiering via dessa nya finansieringsmöjligheter.

INSIKTEN OM NATUREN SOM KAPITAL GER NYA FINANSIERINGSMÖJLIGHETER

Vatten är ett grundläggande naturkapital som, i och med klimatförändringarna, blir en betydligt mer osäker resurs inte minst för en hållbar produktion av livsmedel. Exempel finns där till exempel pensionsfonder investerar i naturrestaureringsprojekt kopplade till vatten. Inom EU håller ett system för naturkrediter på att utvecklas där markägare kan sälja naturkrediter och företag köper dessa för att nå sina klimat och miljömål. Även ekonomisk starka privatpersoner (Filantroper) kan genom till exempel stiftelser gynna åtgärdsarbete som stärker naturen och vattentillgången.

Finansiering genom deltagande i samarbetsprojekt

Vattenrådet kan genom deltagande i forsknings- och utvecklingsprojekt indirekt tillgodose sig indirekt finansiering. Vid denna typ av samarbeten bör vattenrådet delta som en projektpart snarare än huvudsökande. På så vis blir vattenrådets administrativa arbete inte för omfattande men man kan erbjuda sin samlade kunskap om avrinningsområdet gällande såväl kontaktnätverk som geografiska förutsättningar. Här

kan vattenrådet aktivt söka upp projektpartners eller säkerställa en roll som projektpart vid dialog med sökande aktörer.

Vattenrådet kan också stödja externa projekt genom att delta *in-kind* för att på så vis låta andra organisationer driva frågor som är viktiga för vattenrådets verksamhet. Detta innebär att vattenrådet fortfarande är en projektpart och ställer upp med personal och/eller kontaktytor. Vid dessa lösningar så garanterar vattenrådet ett visst antal timmar i projektet utan finansiell kompensation. Att delta *in-kind* har sina för- och nackdelar och vattenrådet ska utföra en behovsanalys i varje enskilt fall.

Ansvarsfull finansiering

I takt med att vattenfrågan får ett större och större fokus i samhället blir också intresset större för företag och organisationer att vilja vara med och bidra till en hållbar vattenförvaltning, vattenvård och klimatanpassningar i stad- och land. Vattenrådet ska, i dessa fall, undersöka finansierarens organisation och verksamhet för att säkerställa att vattenrådets verksamhet inte finansieras av organisationer som bedriver *green washing* eller liknande typ av verksamhet. Rådgivning och stöd i denna fråga kommer vattenrådet få från exempelvis Världsnaturfonden (WWF).

Kommunikationsstrategi

Vattenrådet ska arbeta efter en kommunikationsplan som grundar sig på en tydlig kommunikationsstrategi. Kommunikationsstrategin ger de långsiktiga målen och budskapen med kommunikationen medan kommunikationsplanen beskriver hur och när vattenrådet skall kommunicera.

Syfte och mål med kommunikationen

Syftet med vattenrådets kommunikation är att ge kunskap och förståelse för det arbete som vattenrådet genomför i avrinningsområdet med målet att bygga långsiktiga förtroenden och relationer samt säkra upp egen- och extern finansiering. Den ska även syfta till att bygga samarbeten med målet att ge nytta för vattenrådets åtgärdsarbete. Vattenrådets kommunikationsstrategi ska utgå ifrån tydliga **målgruppsanpassade budskap** som stärker både kärnverksamheten med vattenvårdsarbete och gynnar ett utökat arbetssätt, se figur 9.

Kommunikationsplanens innehåll

Vattenrådet ska prioritera framtagande av en kommunikationsplan där identifierade målgrupper beskrivs, en detaljerad beskrivning av *hur* och *när* kommunikationen skall genomföras samt vilken *typ* av kommunikation som ska prioriteras.

Kommunikationsplanen ska uppdateras genom återkommande utvärderingar.

Figur 9 Illustration av kommunikationssyfte och målgrupper

Prioriterade målgrupper

Vattenrådet har identifierat att kommunikation mot markägare och politiker ska prioriteras. Markägarna är nyckeln i det praktiska arbetet med att åstadkomma fysiska åtgärder. Den kommunala politikens förståelse för vattenrådets arbete är avgörande för en långsiktigt stabil organisation. Kommunikation mot andra vattenråd kan gynna nyttiga samarbeten och mot företag och stiftelser skapa möjligheter att utvidga den extern finansiering. Kommunikation mot universitet och lärosäten skapar intresse för att driva gemensamma utvecklings- och uppföljningsprojekt.

Hur ska vattenrådet kommunicera?

Hemsidan är den viktigaste kommunikationskanalen. En uppdatering av dess nuvarande format ska prioriteras och därefter kontinuerligt ajourhållas kopplat till den löpande verksamheten. Vattenrådet ska även anordna workshops, delta i seminarier, ge föreläsningar och sprida information om sin verksamhet på sociala medier och via press och media samt kunna delta på nationella och internationella konferenser. Inspel från dialogerna på hur vattenrådet kan kommunicera ges i rutan nedan.

Vattenrådets kommunikation ska anpassas efter målgrupp men i grunden vara opolitisk, inkluderande, enkelt att förstå och inte vara förmanande.

EXEMPEL SOM INSPIRATION TILL EN KOMMUNIKATIONSPLAN

- **Storytelling** för att paketera och sprida goda exempel genom filmer och illustrativa berättelser
- **Utbildningspaket** till politiker och tjänsteperson inom/utanför vattenrådet
- **Ta hjälp av andra organisationer** för att sprida information om vattenrådet
- **Markägare som ambassadörer**
- **Ambulerande utställning** på bibliotek, kommunkontor, m.m. med fokus på allmänheten
- **Beredskap för kommunikation** kopplat till vattenhändelser såsom extrem torka, översvämningar och större utsläpp av förorenande ämnen. Syftet är att uppmärksamma vattenrådets arbete och lyfta behov av till exempel samverkan. Ett exempel är det initiativ som vattenrådet tog vid översvämningen 2024 som resulterade i Vattenplaneringsgruppen.